

Fjärde internationalen om Tjeckoslovakien 1968

Nedan redovisas uttalanden från Fjärde internationalen (FI) om händelserna i Tjeckoslovakien under 1968.

De tre första publicerades i tidskriften *Fjärde internationalen* nr 1/1969. Det första av dessa är från våren 1968, dvs innan den sovjetiska invasionen, medan det andra, som är skrivet omedelbart efter invasionen, försöker summera händelseutvecklingen. Det tredje är en kommentar till ett tal av Fidel Castro där denne hade uttalat stöd för den sovjetiska interventionen – ett längre utdrag ur Castro-talet har bifogats (det har hämtats från boken *Kubas väg*, Gidlunds förlag 1969).

De två sista texterna rör den trotskistiska rörelsen i Tjeckoslovakien och publicerades i *Fjärde internationalen* nr 1/1970.

Textsamlingen avslutas med lästips.

[Senast uppdaterat och kompletterat i april 2010]

Innehåll

Den socialistiska demokratin kan endast slutgiltigt konsolideras om arbetarråden tar makten. 1	
Tjeckoslovakien är moget för en verklig socialistisk demokrati.....	1
Vilka faror hotar den socialistiska demokratins födelse i Tjeckoslovakien.....	2
För proletariatets demokratiskt centraliserade självstyre	3
För leninismen, den autentiska revolutionära marxismen.....	4
Tjeckoslovakien – första bedömningar, första lärdomar.....	5
Fanns det någon fara för kapitalismens återupprättande?	6
Massorna sätter sig i rörelse	6
Ingen reform av byråkratins regim.....	8
Det finns inga ”nationella vägar” till socialismen.....	9
Varför har massrörelsen inte nått sina mål?	10
Perspektiv	11
Uppgifterna.....	12
Om Fidel Castros hållning till invasionen i Tjeckoslovakien	14
Bilaga: Castro om ”den internationella solidariteten”.....	16
Den ”trotskistiska konspirationen” i Tjeckoslovakien	20
Deklaration från Tjeckoslovariens Revolutionära Socialistiska Parti	21
Mer om Tjeckoslovakien 1968 – lästips	26

Medan den revolutionära socialismen pånyttföddes i Västeuropa öppnades i Östeuropa en antibyråkratisk front. IV Internationalen har kontinuerligt följt och analyserat utvecklingen i Tjeckoslovakien.

Det följande budskapet till det tjeckoslovakiska folket formulerades fyra månader före den sovjetiska inmarschen. Tack vare vänsteroppositionella tjeckiska kamrater kunde det den 24 juni 1968 publiceras i Prag.

Den socialistiska demokratin kan endast slutgiltigt konsolideras om arbetarråden tar makten

IV Internationals Centralsekretariat hälsar den Tjeckoslovakiska Socialistiska Republikens studenter, intellektuella och arbetare, vilka sedan månader drivit fram en mäktig rörelse för den socialistiska demokratin i sitt land. Vi hälsar studenternas initiativ att gå ut på gatan för att framföra sina omedelbara krav och för att protestera mot polisbrutaliteten; de har avsevärt påskyndat differentieringsprocessen inom det tjeckoslovakiska kommunistpartiet. Vi hälsar de intellektuella som krävt frihet för det konstnärliga och kulturella skapandet liksom pressfrihet och rätt till fri kritik; dessa friheter bör i varje samhälle som avskaffat kapitalismen vara en elementär rättighet för alla riktningar som respekterar den socialistiska författningen och den kollektiva äganderätten till produktionsmedlen. Vi hälsar arbetarnas ansträngningar att eliminera den fackliga byråkratin och välja sina egna fackliga ledare både på företags- och industrinivå.

Vi hälsar de tjeckoslovakiska studenternas vietnammarsch, deras solidaritet med Polens studenter och intellektuella liksom deras stödaktioner för Västberlins och Västtysklands studenter, aktioner som tydligt avgränsar dem från deras falska "vänner" i den borgerliga västpesssen och i de prosovjetiska kommunistpartierna och som öppnar vägen till internationalismens förnyelse.

Tjeckoslovakien är moget för en verklig socialistisk demokrati

Av alla stater som avskaffat kapitalismen är Tjeckoslovakien, jämte Tyska Demokratiska Republiken, den vars struktur är mest gynnsam för socialismen. Bönderna bildar endast en mycket begränsad minoritet av den aktiva befolkningen; proletariatet utgör folkets stora majoritet. Dess klasstradition och dess klassmedvetande är sedan länge fast grundade. Den borgerliga regimens rester är svaga, skingrade och demoraliserade.

Visserligen har även i detta industrialiserade land marxism-leninismen hos stora ungdoms- och arbetargrupper blivit djupt diskrediterad genom stalinisternas försök att i stället för proletariatets diktatur upprätta byråkratins medelst terror, häxprocesser, internering av oppositionella, brutalt undertryckande av alla arbetar- och studentkrav, manipulering av statsapparaten medelst korrruption, valfarsar. Men ett handlingskraftigt avantgarde som är beslutet att slåss för den socialistiska demokratin har börjat förändra situationen. Den amerikanska imperialismens nederlag i Vietnam och den kapitalistiska världsekonomis rubbade jämvikt har i den Tjeckoslovakiska Socialistiska Republiken, ökat chanserna för pånyttfödelsen av en revolutionär internationalistisk kommunism som resolut stödjer sig på den socialistiska demokratin. Arbetarna och ungdomen kommer under kommande veckor och månader åter att lära sig att den verkliga marxism-leninismen icke har något gemensamt med den fränstötande karikatyr som en Novotny och en Lenart har tecknat. De kommer snabbt att söka sig till källorna för att återupptäcka den socialistiska revolutionens sanna, djupa innebörd, framför allt hos Marx och Lenin själva.

Objektivt och subjektivt mognar Tjeckoslovakien för en verklig socialistisk demokrati, som skulle öva ett djupt inflytande på samtliga arbetarstater och ge en mäktig impuls åt den revolutionära antiimperialistiska och antikapitalistiska kampen i väst.

Men det skulle vara en illusion att tro att en sådan socialistisk demokrati uppstår automatiskt, att den kan uppstå ur interna strider mellan byråkratins klickar, att den slutgiltigt kan befästas mot sina inre och yttre fiender genom mindre reformer av det styrelsesätt som sedan 1948 råder i landet.

IV Internationalen, som grundades av Leo Trotskij, Lenins närmaste medarbetare i den stora Oktoberrevolutionen, och som under den stalinistiska reaktionens mörkaste år höll leninismens och sovjetdemokratins fana högt, vill i detta sammanhang framföra en allvarlig varning.

Att konsolidera den socialistiska demokratin — som icke har någonting med den borgerliga demokratin att skaffa — innebär att slå vakt om 1948 års positiva landvinningar, att slå vakt om det kollektiva ägandet av produktionsmedel och utbytesanordningar, att slå vakt om planekonomin och det statliga utrikeshandelsmonopolet. Om man inte obrottsligt slår vakt om dessa landvinningar löper den Tjeckoslovakiska Socialistiska Republiken risk att åter gradvis falla under världskapitalets välde, och de tjeckoslovakiska arbetarna att åter få arbeta för att berika trusterna i Ruhrområdet, Paris, Wall Street och Londons City.

Att konsolidera den socialistiska demokratin innebär under inga förhållanden att en fotsbredds mark återlämnas till representanterna för den gamla bourgeoisin och de borgerliga partierna, som förblivit beslutsamma motståndare till socialiseringen av landets ekonomi.

Men att konsolidera den socialistiska demokratin innebär att medge rätten till fri kritik, press-, organisations- och demonstrationsfrihet för alla riktningar som ställer sig på den socialistiska författningens grund, som har försvaret av det socialistiska produktions sättet på sitt program, och som icke inför domstol, i enlighet med den skrivna lagen, kan anklagas för samröre med den inre eller yttre kontrarevolutionen.

Att konsolidera den socialistiska demokratin betyder framför allt att säkra maktens direkta utövning genom det arbetande folket självt. Det betyder att tillämpa det program som Lenin har utformat i "Staten och revolutionen" och ge all makt åt en kongress av arbetarråd (sovjeter), valda i landets alla företag.

Endast en regim av äkta sovjetkaraktär kommer att samla folkets majoritet kring arbetarstaten och bilda en oöverbryggbar barriär mot varje försök till kontrarevolution, i nationell eller internationell skala.

Vilka faror hotar den socialistiska demokratin födelse i Tjeckoslovakien

Den tjeckoslovakiska kontrarevolutionen är utomordentligt svag, och den internationella situationen gynnar knappast ökningen av dess styrka. Faran kunde uppstå genom frustrering av det tjeckoslovakiska folkets enorma förhoppningar, ifall rörelsen för den socialistiska demokratin kvävs i sin linda i stället för att vidgas, i stället för att generaliseras och utvecklas från reformer till djupgående revolutionära förändringar inom den statliga sfären och hela överbyggnaden.

Sovjetbyråkratins direkta representanter, Kremles och Novotnys män, vet detta mycket väl. Deras syfte är att inom befolkningen utså tvivel på den socialistiska demokratin och till och med i fullkomligt isolerande företeelser söka förevändningar för en intervention som krossar massrörelsen. Den sovjetiska armens manövrer vid Tjeckoslovakiens gränser är i detta sammanhang en värtalig varning.

Sovjetbyråkratin fruktar att en seger för den socialistiska demokratin i Tjeckoslovakien kunde påverka massorna i de övriga arbetarstaterna, framförallt i Polen, i Tyska Demokratiska Republiken och i Sovjetunionen själv. Brezjnevs moskvatal över det sovjetiska kommunistpartiets senaste planarförhandlingar reflekterade en panisk rädsla inför Sovjetunionens icke-konformistiska intellektuella. Denna rädsla kan knappast förklaras med den bredd och styrka som rörelsen för sovjetdemokratin hittills kan ha antagit i Sovjetunionen. Denna rörelse är i dag ännu svag och i sitt begynnelsekedje. Men Brezjnevs attityd förklaras mycket väl av Kremels fruktan (särskilt efter erfarenheterna 1956 och sedan den rysk-kinesiska konfliktens utbrott) för ett jordskred inom den statsgrupp som ännu i går utgjorde Sovjets "läger".

I dag har sovjetbyråkratin redan förlorat kontrollen över hälften av de länder som har avskaffat kapitalismen: Kinesiska Folkrepubliken, Demokratiska Republiken Vietnam, Koreanska Folkrepubliken, Kuba, Jugoslavien, Rumänien och Albanien. Denna utveckling har visserligen icke alltid varit enbart gynnsam. Det finns inte bara äkta revolutionära krafter, som de vilka i dag styr Vietnam och Kuba, och krafter som introducerat för den socialistiska demokratin historiskt gynnsamma reformer. Det finns även gott om återhållande krafter som gynnar kompromisser med imperialismen och manifesterar sig i flera av de nämnda länderna.

Men Kremels representanter ljuger, och ljuger medvetet, när de påstår att denna upplösning av deras auktoritära kommandostyre över världens antikapitalistiska och antiimperialistiska krafter försvagat dessa i förhållande till imperialismen. Motsatsen bevisas klart av Kuba och Vietnam — två länder vars ledare knappast accepterar några ideologiska och politiska påbud från Moskva och som inte heller deltog i den senaste Budapest-konferensen. Vad som framför allt försvagar de revolutionära krafterna inför imperialismen är bristen på en global anti-imperialistisk strategi, och huvudansvarig för denna brist ä sovjetbyråkratin med sin samexistenspolitik och sitt försvar av status quo. Vad som likaledes försvagar de revolutionära krafterna är den trånga, egoistiska nationalismen hos en rad arbetarstaters styrande byråkratier, som hindrar en verklig antiimperialistisk, beslutsamt revolutionär enhetsfront mot yankee-aggressionen i Vietnam.

Det är hela detta internationella sammanhang som förklarar varför Kreml till denna grad fruktar frihetsrörelsen och söker hejda den med alla medel den förfogar över. Favoritvapnet bland dessa är försöket att skapa en motsättning mellan å ena sidan arbetarna och å andra sidan de studenter och intellektuella som har igångsatt den aktuella reformrörelsen. Det tjeckoslovakiska avantgardet som står främst i kampen för den socialistiska demokratin bör vara medveten om de reella förutsättningarna för denna manöver och finna medel att motverka den i tid.

För proletariats demokratiskt centraliserade självstyre

Arbetarna hyser knappast någon sympati för Novotny och den klick av profitörer som hjälpt honom styra landet och systematiskt kväva varje uttryck för arbetarnas vilja. Men de misstror samtidigt teknokraterna som förbereder sig att ta hand om ekonomins ledning i enlighet med Ota Siks "ekonomiska reformer".

Novotnyklicken och kremlagenterna å ena sidan och den "liberala" teknokratin å den andra framställer läget som om de tjeckoslovakiska arbetarna endast hade valet mellan en hypercentraliserad, byråkratisk ledning av den socialistiska ekonomin eller återgången till en "marknadsekonomi", som för tillfället kallas "socialistisk". Novotnyklicken saboterar denna "marknadsekonomi" därför att den till varje pris vill återupprätta den byråkratiska centraliseringen. Men dennas motståndare, ärliga eller ej, säger att det inte finns något annat alternativ än "marknadsekonomin".

I själva verket är arbetarna icke attraherade av vare sig den ena eller den andra modellen. I det första fallet vet de vad de har att vänta: måttlig levnadsstandard, knappa konsumtionsvaror av låg kvalitet, få eller inga rättigheter i företagen. I det senare fallet fruktar de med rätt (det bevisar Jugoslaviens exempel) att arbetslöshet och dyrtid kommer tillbaka och att de sociala skillnaderna ökas. Dessutom hotar de av den nuvarande ledningen förordade ekonomiska reformerna att öka direktörernas makt i företagen, inklusive makten att avskeda arbetare och att reservera huvudparten av de förutsedda premierna för den ledande personalen.

Men lösningen ligger icke i valet mellan dessa två onda ting. En rörelse som syftar till en verklig socialistisk demokrati i Tjeckoslovakien kan och måste kullkasta den byråkratiska, konservativa styrelseform som etablerades under den stalinistiska epoken. Men den kan och måste göra detta i kraft av arbetarnas initiativ och makt i stället för att satsa på den privilegierade teknokratins ledarskap.

Val av arbetarråd i alla företag, utövning av den högsta ekonomiska makten genom dessa råd i fabrikena (däri inbegripet makten att utnämna och avskeda direktörer och ledande personal), fabrikskollektivets delaktighet i de resultat som uppnås (icke genom marknadskonkurrens utan genom systematiska försök att nedbringa produktionskostnaderna), garanti för full sysselsättning åt alla arbetare, planering genom fri debatt på en arbetarråd-kongress med rätt att modifiera i företagen utarbetade projekt vilka strider mot de tjeckoslovakiska arbetar-massornas kollektiva intressen, underordning av planeringsmyndigheterna under denna kongress vars stora majoritet bör bestå av arbetare som inte tjänar mer än en yrkesarbetarlön (för att undvika kongressens manipulering genom teknokrater), mobilisering av en bred rörelse för, kontroll och förteckning av industrins lager och reserver genom arbetarna vid basen, garantier för en ökning av arbetarnas levnadsstandard i proportion med ökningen av nationalinkomsten, och, som alla dessa förändringars grundval, mobilisering av arbetar-klassens initiativ och skapande entusiasm — detta är den verkliga lösningen av ekonomins problem i ett Tjeckoslovakien som beslutsamt går fram på den socialistiska demokratins väg.

För leninismen, den autentiska revolutionära marxismen

De tjeckoslovakiska massorna har i sin kamp för den socialistiska demokratin instinktivt förstått att segern inte kan säkras utan att man gör rent hus med alla de brott och rättskränkningar som har besudlat Tjeckoslovariens senaste historia. Revolutionära folk har gott minne. Därför är det rätt att sprida ljus över Slansky-processen och alla de övergrepp (inklusive Slanskys egna) som efter 1948 begåtts mot proletära militanter. Därför är det rätt att rehabilitera alla offer för den stalinistiska terrorn. Därför bör särskild vikt fästas vid rehabiliteringen av revolutionära militanter som Kalandra¹), vilka riktat en vänsterkritik mot regimen och för vilkas rehabilitering den nuvarande regeringen gör sig betydligt mindre brådska än för den liberala bourgeoisins representanter.

Det finns redan en lång tradition för den kamp som efter kapitalismens avskaffande måste föras för en socialistisk demokrati med revolutionär internationalistisk orientering. De tjeckoslovakiska massorna kommer icke att kunna kämpa effektivt för sina progressiva mål om de icke på nytt tillägnar sig det förflutnas lärdomar. I synnerhet ungdomen, som törstar efter sanning och tillbakavisar officiella legender, myter och lögn, vill återknyta till den pånyttfödda kommunismens revolutionära internationalistiska tradition.

Den bör kräva publicering av och fri tillgång till Tjeckoslovakiska kommunistpartiets, Kommunistiska Internationalens och den internationella revolutionära kommunistiska rörelsens samtliga historiska dokument. Det är nödvändigt att i full utsträckning publicera och studera icke bara Lenin utan även Trotskij, författaren till de manifest som antogs av den

¹ Zavis Kalandra, sekreterare i IV Internationalens tjeckoslovakiska sektion, avrättades 1950 av stalinisterna.

Kommunistiska Internationalens fyra första kongresser, Rosa Luxemburg, den första som före första världskriget höjde den revolutionära demokratiska socialismens fana i Centraleuropa, Sinovjev och Bucharin, Kommunistiska Internationalens två första presidenter, Fidel Castro och Che Guevara, som i dag symboliserar den revolutionära andan i de halvkoloniala länderna. Ingen författare och inget verk som inspirerats av marxismen och socialismen bör falla under förbud. Den unga generationen bör, som den sovjetiske atomfysikern Kapitza har sagt, på nytt lära sig att diskutera hos sina stora fäder som gjorde Oktober-revolutionen. Och dessa stora fäder kände icke till någon censur av politiska och teoretiska verk som inspirerats av marxismen.

Politisk regim av sovjettyp; arbetarnas demokratiskt centraliserade självstyre inom ekonomin; förenings-, press-, mötes- och demonstrationsfrihet för alla riktningar inom den internationella kommunistiska rörelsens stora strömningar; fullt ljus över den stalinistiska epokens processer och förföljelser; självbestämmanderätt för alla nationaliteter och upprättande av en verklig federal ordning; solidaritet med de polska och sovjetiska studenter, intellektuella och arbetare som kämpar för den socialistiska demokratin i sina respektive länder; solidaritet i handling med den vietnamesiska revolutionen och med antikapitalistiska rörelser i världen — det är huvudelementen i det aktionsprogram som IV Internationalen föreslår de tjeckoslovakiska arbetande massorna. Genom att adoptera och beslutsamt mobilisera sig för detta program kommer de att göra den socialistiska demokrati som de söker uppnå oövervinnelig.

IV Internationalens Centralsekretariat 18 april 1968

Den följande texten utgör den preliminära sammanfattningen av IV Internationalens bedömning av händelseutvecklingen i Tjeckoslovakien.

Tjeckoslovakien – första bedömningar, första lärdomar

Tjeckoslovakien, som var den ekonomiskt mest utvecklade bland arbetarstaterna, var samtidigt den som hade minst berörts av ”avstaliniseringen”. Det stela byråkratiska systemet hade framkallat stagnation inom ekonomin. Klyftan mellan Tjeckoslovariens och de industrialiserade kapitalistiska ländernas tekniska nivå ökade. Massornas levnadsstandard höll sedan några år på att sjunka. Hela den sociala aktiviteten befann sig i en återvändsgränd.

Kommunistpartiet hade mer och mer isolerats från nationens levande krafter, särskilt från ungdomen, som av kaserndisciplinen hindrades från varje självständigt, skapande initiativ.,

En del av statens ekonomiska apparat och en del av partiapparaten förstod nödvändigheten av att motsätta sig Novotnys ledning. Under några månader pågick en växelverkan mellan striderna inom den ledande partiapparaten å ena sidan och de intellektuellas och studenternas demonstrationer och krav å andra sidan.

Slutligen avlägsnades Novotny från sina positioner, först som partisekreterare, sedan som statschef, och ersattes i partiledningen, tack vare en liten majoritet i Centralkommittén, med Dubcek: Den sovjetiska ledningen, som Novotny kallat till hjälp, böjde sig till en början för detta byte, eftersom den vid denna tidpunkt inte såg någon som helst fara i den av Dubcek planerade politiken. Han hade ingen avsikt att lämna Warszawapakten — för att icke tala om ett alliansbyte (vem skulle förresten drömma om att en tjeckoslovakisk regering vid nu rådande uppdelning av världen tänkte på en allians med Västtyskland?). Sovjetregimen hade vid denna tidpunkt inte heller några invändningar vare sig mot ett stärkande av Tjeckoslovariens ekonomiska relationer med västvärlden eller mot ekonomiska reformer av teknokratisk typ i syfte att stimulera den tjeckoslovakiska ekonomin. Att Kreml i detta skede accepterade Dubceks politik bevisar — om ett sådant bevis ännu behövs — att vissa av de

argument som i dag används mot honom bara är svepskäl och icke utgör det verkliga motivet för invasionen i Tjeckoslovakien.

Fanns det någon fara för kapitalismens återupprättande?

De ekonomiska och sociala konsekvenserna av olika arbetarstaters ”ekonomiska reformer” har sedan någon tid inom den internationella revolutionära arbetarrörelsen gett näring åt riktningar som tror på en risk för kapitalismens återupprättande i dessa stater. Vissa av dessa staters internationella relationer, både med andra arbetarstater och med kapitalistiska stater, har stärkt dessa farhågor. Jugoslaviens fall har i detta avseende uppfattats som typiskt. De nya tjeckiska ledarnas sympatier för den jugoslaviska politiken har gett ytterligare näring åt farhågorna.

Denna högerpolitik på inrikes- och utrikesplanet (som i stor utsträckning är en reaktion mot Kremels stormaktspolitik gentemot de mindre arbetarstaterna) är förvisso förkastlig. Men den kan inte anses innebära kapitalismens återställande. En sådan uppfattning skulle förutsätta möjligheten av en gradvis övergång från arbetarstat till borgerlig stat, från icke-kapitalistisk ekonomi till kapitalistisk ekonomi: den skulle vara en omvänd reformism. Det finns ingen kapitalism utan borgarklass vid makten, dvs. utan privatägande av produktionsmedlen och av samhällets produktionsöverskott. Kapitalismens återupprättande är endast möjligt om en ny borgarklass tillägnar sig de tunga produktionsmedlen och störtar arbetarstaten för att skapa en annan stat till sin egen tjänst. Ingenting av allt detta har skett i Jugoslavien, ingenting av allt detta hotade i Tjeckoslovakien. I Jugoslavien har strejkerna 1966-67 och studentdemonstrationerna i maj-juni 1968 visat att om ledningens högerpolitik framkallat svåra motsättningar i ekonomi och samhälle så har de samhällskrafter som är mest hängivna socialismen varit i stånd att resa sig mot denna politik, som gynnar samhällsskikt av småborgerlig typ.

I Tjeckoslovakien har man inte kunnat konstatera något pro-kapitalistiskt samhällsskikt som skulle vara i stånd att organisera sig för att söka återställa det privata ägandet av produktionsmedlen och av samhällets produktionsöverskott. Tvärtom, i detta land där bönderna endast är en liten minoritet och ett klassmedvetet och traditionsrikt proletariat bildar folkets stora majoritet har situationen snabbt utvecklats i den socialistiska demokratins favör. Det är proletariatet som snabbt angett riktningen för händelsernas gång.

Massorna sätter sig i rörelse

De tjeckoslovakiska arbetarna visade sig i början tveksamma, till och med misstänksamma, inför de förordade förändringarna. De fruktade, icke utan skäl, att de ekonomiska reformerna skulle medföra prisstegringar, sänkt levnadsstandard och hot om arbetslöshet. Det fanns i den nya regeringens politik varken någon appell för ett reellt arbetarstyre i företagen eller någon tendens till större jämlikhet; tvärtom krävde byråkratins ”liberala” flygel till och med ökade privilegier. Men kampen mellan byråkratins två flyglar och Novotnys motstånd framkallade diskussioner i landet. Dessa resulterade i en allmän vitalisering av det politiska livet, som påverkade arbetarklassen och trängde in i företagen och i organisationerna (parti-, fackliga, ungdomsorganisationer osv.). Detta ledde till kamp för en rehabilitering av offren för de stalinistiska utrensningarna, uppkomst av politiska klubbar, kamp för frihet åt den socialistiska pressen, kamp för censuren slopande och för avskaffande av den hemliga polisen och dess undertryckningsapparat. Arbetarnas medvetenhets- och aktivitetsnivå höjdes påtagligt. Talrika partikommittéer blev helt och hållet utbytta. Den 14:e partikongressens delegater valdes antingen direkt av basen eller under massornas tryck. Utkastet till nya partistadgar bar vittnesbörd om trycket från de skikt som ville återställa de leninistiska normerna för partilivets inre demokrati. Denna kamp, jämte kampen mot censuren i press, radio och TV, bildade axeln i den politiska strid som fördes över hela landet.

De sovjetiska ledarna började känna oro inför denna rörelse som utvecklade sig oberoende av Dubceks ledning, som antog masskaraktär, inte ville nöja sig med en ”avstalinisering” i homeopatiska doser och en ”liberalisering” som berodde av stats- och partiledarnas goda vilja, en rörelse som tvärtom sökte stadfästa en äkta socialistisk demokrati. Än värre, Dubcekgruppen visade sig i avsevärd utsträckning mottaglig för massornas växande tryck som det blev allt svårare att motstå.

Denna situation oroade ledarna i Kreml och deras satelliter avsevärt, och denna oro gällde större sammanhang än Tjeckoslovakien. Alla informationer bär samstämmigt vittnesbörd om att den ”tjeckoslovakiska våren” följdes med stort intresse och stor sympati i de östeuropeiska länderna, i synnerhet i Sovjetunionen, där regimen sedan snart två år hade blivit alltmer auktoritär och bl.a. återkallat de ”friheter” som man några år tidigare beviljat intelligentsian. Ledarna i Kreml förstår bättre än någon annan situationen i Sovjetunionen och de återverkningar som ett återställande av den proletära demokratin i Tjeckoslovakien skulle kunna få i deras eget land. I det ”socialistiska lägrets” alla stater hade strävandena efter en socialistisk demokrati blivit allt starkare. Röster lyckades tränga igenom den byråkratiska censuren och påminna om den fundamentala sanningen att ett socialistiskt samhälle bör vara mänskligare och friare än det mest demokratiska borgerliga samhälle. Och här började nu Tjeckoslo- vakiens arbetare, studenter och intellektuella i handling bevisa att denna socialistiska demokrati i ett ekonomiskt utvecklat samhälle var en reell möjlighet. Om man tar hänsyn till det faktum att den ”tjeckoslovakiska våren” väckte stort intresse hos de ekonomiskt utvecklade kapitalistiska ländernas arbetarmassor, vilka för första gången sedan oktoberrevolutionens tidiga år såg socialismen förenad med politisk demokrati, hur mycket mer borde då icke detta exempel väcka hopp och, vid framgång, stimulera rörelser och mobiliseringar bland arbetarna i Sovjetunionen och andra arbetarstater, där byråkratins knölpåk härjar. Byråkratvældets regimer fann sig konfronterade med en farlig direkt utmaning.

Kremlbyråkratins och dess satelliters första försök att stoppa den process som var under utveckling i Tjeckoslovakien fick motsatt effekt (särskilt ”de fems” brev från Warszawa), Massornas tvekan försvann, de samlade sig alltmer beslutsamt kring Dubceks ledning, som föreföll dem icke bara mottaglig för deras önskemål utan även motståndskraftig inför Kremls påtryckningar. Det var icke för att möta en icke existerande ”fara för kapitalismens återupp- rättande” utan för att möta denna situation, i vilken Kreml klart urskiljde den annalkande antibyråkratiska politiska revolutionen, som byråkratins sände sina pansardivisioner mot den Tjeckoslovakiska Socialistiska Republiken.

Invasionen, som genomfördes helt överraskande, mindre än tre veckor efter konferenserna i Cierna och Bratislava, framkallade ingalunda den rädsla som de sovjetiska ledarna utan tvivel hade påräknat. Tvärtom, massornas resning fortsatte med en enastående styrka och med en uppfinningsrikedom utan like. Arbetare, studenter och intellektuella vägrade ockupations- makten varje samarbete. En illegal press och illegala radiostationer stimulerade oupphörligt massornas mobilisering. En partikongress hölls i en av huvudstadens stora fabriker under arbetarnas skydd. Överraskningsstrejker och talrika former av sabotage (avlägsnande av gatu- skyltar osv.) förlamade effektivt ockupationsmakten. Befolkningens samtal med trupperna avslöjade samtidigt för dessa vilka lögnerna de hade matats med och fick dem att förstå det verkliga läget och den kontrarevolutionära uppgift som de användes till.

Man bevittnade ett fenomen utan motstycke: ett kommunistparti övergick från maktinnehav till illegalitet och vann ett masstöd som det aldrig ägt, eftersom dess militanter befann sig i främsta stridslinjen.

Den militärt lyckade ockupationen visade sig vara ett politiskt fiasko. Ingen av Kremles ökända vapendragare i det tjeckoslovakiska kommunistpartiet vågade stödja denna ockupation

och ställa sig till ockupanternas förfogande för att bilda en marionettregering. I fortsättningen innebar operationen stora faror för Kreml. De sovjetiska och allierade trupperna var desorienterade och vanmäktiga. Mer än så: med egna ögon såg de hur en från byråkratins kontroll befriad arbetarstat höll på att födas och fungera demokratiskt genom massaktioner, till och med i närvaro av sovjetiska stridsvagnar.

I denna fullkomligt oförutsedda situation som blev farlig för Kreml gjorde den en helomvändning. Den återupptog kontakten med Dubcek och hans medarbetare, vilka man ännu dagen innan hade betecknat som "ledare för en minoritetsklick" och låtit häkta, och tvingade detta ledarskap, vilket man försökt jaga bort, att underteckna en överenskommelse, som enligt Tass grundar sig "på principerna om ömsesidig respekt för jämlikhet, territoriellt integritet, oberoende och socialistisk solidaritet", men som icke är någonting annat än ett diktat. Denna "överenskommelse" bekräftar att "de allierades trupper, som temporärt befinner sig på tjeckoslovakiskt territorium, icke kommer att blanda sig i Tjeckoslovakiska Socialistiska Republikens angelägenheter", och att de kommer att evakuera landet "sedan situationen där normaliserats". Men vad som gör situationen onormal är närvaron av främmande trupper i landet, liksom närvaron av sovjetiska tjänstemän, särskilt från säkerhetstjänsten och i synnerhet i inrikesministeriet.

Trots sin indignation, sin vrede och den styrka de visat finner sig tjeckoslovakerna i dag politiskt demobiliserade. Under obestämd tid har de utvärdat den ockupation som de under en vecka trotsade på ett fullkomligt enastående sätt. Temporärt tycks "ordningen" råda i Prag.

Dessa händelser, som så smärtsamt berör Tjeckoslovakien, har världsbetydelse. De reser grundläggande frågor om villkoren för deras tillkomst. Vad var deras innebörd? Varför har rörelsen plötsligt stannat av? Vad är implikationerna för sovjetregimen, för det tjeckoslovakiska kommunistpartiet, för vietnamkriget, för de internationella relationerna, för den internationella arbetarrörelsen? Vilka perspektiv har öppnats?

Sovjetregeringens aktion har riktat ett svårt slag mot socialismens och kommunismens sak. Därmed har väsentliga problem rests som man bör gå till botten med utan att respektera något som helt tabu; arbetarrörelsen och dess militanter bör finna medlen att rätta till den uppkomna situationen, att hindra dess upprepning och att en gång för alla befria världssocialismen från de gangstermetoder som icke upphört att känneteckna Stalins och hans efterträdares regim.

Ingen reform av byråkratins regim

Den första slutsats som denna styrkeoperation framtvingar berör den sovjetiska byråkratin själv och den "avstalinisering" som den efter Stalins död genomförde. Som IV Internationalen hela tiden framhållit var denna "avstalinisering" en försvarsåtgärd från byråkratins sida; det var icke fråga om någon själv-likvidering. Byråkratin befriade sig från några särskilt fränstötande drag hos stalinregimen — icke så mycket därför att de tedde sig fränstötande för byråkraterna utan därför att deras vidmakthållande höll på att bli en fara för dem. Eliminering av dessa drag var det pris som byråkratin var beredd att betala för att bevara sina viktigaste privilegier och sin kontroll över det sovjetiska samhället. Särskilt det sista är ett vitalt intresse för byråkratin. Partiapparaten visar sig särskilt beslutsam att försvara sin hegemoni över samhället eftersom den är alltmer avskydd av intelligentsian, studenterna, vetenskapliga och tekniska kadrer av alla slag. Dessa kan jämföra de framsteg som Sovjetunionen når inom deras respektive områden med det tvång som denna exceptionellt medelmåttiga partiapparat ålägger hela samhället genom att beröva det dess tankefrihet, uttrycksfrihet och politiska liv, genom att klavbinda dess intellektuella och konstnärliga liv med de mest groteska tvångsåtgärder.

Den för cirka femton år sedan påbörjade "avstaliniseringen" hade väckt förhoppningar i breda skikt av det sovjetiska samhället. Sedan några år hade dock gränserna för "avstaliniseringen" börjat skymta, och i sovjetsamhället spårades ökande tendenser att bryta dessa barriärer. Inför vad den uppfattade som en dödlig fara för sin politiska makt har byråkratin reagerat med brutalitet mot tjeckoslovakerna och släppt varje hänsyn till det egna folket, åt vilket en noggrant kontrollerad press serverat en serie lögnar som bara blev grövre och skamlösare allt eftersom dagarna gick. Byråkratin har också visat sin brutalitet gentemot folken i de östeuropeiska arbetarstaterna: deras regeringar anslöts, i den mot Atlantpakten riktade Warszawa-paktens namn, till en militär invasion i ett "broderland" i syfte att där byta ut kommunistpartiets ledning. Byråkratin har slutligen manifesterat sitt förakt för hela världens kommunistpartier samt för de proletära och koloniala massorna i hela världen:

Efter denna operation kan ingen tro att detta byråkratiska skikt har förutsättningar att reformera sig självt, att av egen vilja överge sina privilegier, framför allt sina politiska privilegier, för att lämna plats åt en socialistisk demokrati. Stridsvagnsexpeditionen mot Tjeckoslovakien var ett varsel till Sovjetunionens massor, till dess ungdom och dess intellektuella, att de vid risk för väpnad undertryckning bör avstå från sin strävan efter en socialistisk demokrati.

Den socialistiska demokratin kan i Sovjetunionen och de övriga arbetarstaterna endast upprättas genom att de hatade byråkraterna förjagas av en revolution, denna politiska revolution vars första talesman Trotskij var och som under den "tjeckoslovakiska våren" för första gången visat vilken kraft den skulle kunna anta och vilka resultat den skulle kunna ge.

Det finns inga "nationella vägar" till socialismen

Kremls operation i Tjeckoslovakien, som tyvärr företer en viss parallellism med den amerikanska operationen i Vietnam, har liksom denna kastat ljus över frågan om de "nationella vägar" till socialismen. Denna efterstalinistiska tes är ingenting annat än en tillämpning av Stalins uppfattning om "socialismen i ett enda land" på en ny situation. Eftersom varje lands sociala struktur och historia företer skillnader i förhållande till andra länders, så kommer utan tvivel den socialistiska revolutionen varje gång att anta vissa specifikt nationella karaktäristika. Men detta nödvändiggör ingen särskild teori, ty det innebär, inte alls att det för varje land finns en "nationell väg" som gör det möjligt att bygga socialismen inom de egna gränserna, oberoende av vad som händer utanför dessa. Det är uppenbart att den socialistiska revolutionen i Vietnam är ett internationellt problem, ty den har inte så mycket den egna bourgeoisieins krafter att besegra som den amerikanska imperialismens krafter. I Tjeckoslovakien har den sovjetiska byråkratin visat att striden för den socialistiska demokratin även den är ett internationellt problem, ty den kan endast segra i kamp mot den ledande byråkratin i Kreml, som redan i det förflutna använt sin styrka för att utöva påtryckningar på Jugoslavien, Kina osv.... Så länge denna byråkrati förfogar över sovjetstatens resurser, så länge de sovjetiska massorna icke återställt den socialistiska demokratin i sitt land, så länge är ingen arbetarstat säker för Kremls påtryckningar och till och med för dess eventuella militära intervention.

Näst Vietnam klargör Tjeckoslovakien mer inträngande än någonsin den internationella karaktären hos kampen för Socialismen. Den vietnamesiska revolutionens segrar över den amerikanska imperialismen är segrar för socialismen och massorna i hela världen. Byråkratin brott mot socialismens sak i Tjeckoslovakien är ett brott och ett slag mot socialismen och massorna i hela världen. Folkens, särskilt de små och de svaga folkens demokratiska rätt till oberoende och autonomi är ett av arbetarrörelsens elementära krav. Men denna rätt kan endast säkras genom arbetarklassens internationella aktion.

Varför har massrörelsen inte nått sina mål?

Den uppseendeväckande kraft med vilken den tjeckoslovakiska massrörelsen trotsade warzawapaktstaternas pansardivisioner visar hur ett folks vilja kan hålla en erkänt effektiv armé i schack. Vi måste nu ställa oss frågan: hur gick det till när denna utomordentliga och mäktiga rörelse plötsligt (och antagligen tills vidare) försvagades?

Rörelsens nedgång orsakades inte alls av någon inneboende svaghet hos massorna själva. De talrika militanterna (kadrer och vanliga partimedlemmar, journalister, intellektuella och arbetare) tävlade i uppfinningsrikedom och lyckades genom sitt motstånd ställa trupperna inför uppgifter som ofta gjorde dem villrådiga. Dessa militanter har icke brutits ned. Orsaken till rörelsens nedgång, det måste klart sägas, ligger hos Dubceks ledande grupp. Vi förnekar icke alls den avskryvda behandling som dess medlemmar utsattes för och som inte begränsade sig till häktning utan innebar fysisk brutalitet och psykologiskt tvång. Vi förnekar icke heller det modiga försvar som medlemmarna i Dubcek-gruppen presterade, under de veckor som föregick invasionen som under själva invasionen och vid mötena med fångvaktare av Brezjnevs sort i Moskva, där de, i motsats till vad som var fallet i Cierna och Bratislava, var avskurna från sitt land och sitt folk. Ännu i dag söker de icke att försköna de ”överenskommelser” som de undertecknat i Moskva, och deras deklARATIONER vid återkomsten till deras land kan icke vilseleda de tjeckoslovakiska massorna beträffande det öde som ockupanterna har berett åt dem. Det gäller här inte ett problem där det personliga modet och den personliga uppriktigheten sätts i fråga. Det gäller ett politiskt problem, som en av gruppens medlemmar, Smrkovsky, delvis uttryckt i dessa termer:

”Vi kunde icke tillbakavisa varje kompromiss och låta utvecklingen fortsätta ända till upprättandet av en ockupationsregim, med alla de konsekvenser för statens suveränitet, de politiska rättigheterna, ekonomin samt eventuella förluster i människoliv som en sådan utveckling utan tvivel skulle innebära...

Vi bestämde oss då för att välja den andra vägen, kompromissen som kvarlämnar hoppet på en möjlighet att fortsätta på den väg som utstakades i januari. Detta accepterades av motparten som grundvalen för en tänkbar lösning. Våra beslut blev i fortsättningen icke lättare, och vi använde en dag och en natt för att fatta dem.

Vi gjorde oss reda för att vårt beslut av det tjeckoslovakiska folket och av historien kunde bedömas som en klok lösning eller som ett förräderi.”

Den ledande Dubcek-gruppen bestod icke av oförsonliga bolsjeviker med orubblig politisk beslutsamhet. Den bestod av män som väsentligen fostrats inom byråkratin och som länge närts av det system vilket nu vänt sig mot dem. De hade kommit att motsätta sig Novotnys förstelnade politik, men de hade inte förstått den sovjetiska byråkratins karaktär. På grund av sin liberalism hade de upprepade gånger varit utsatta för brutala interventioner från Moskva-byråkratins sida utan att förstå att denna i huvudsak var upptagen av sina trånga nationella intressen och beredd att offra vad som helst för sin egen fördel.

Slutligen och framför allt hade de på grund av sin byråkratiska fostran i grunden inget förtroende för massorna. De kunde i nödfall utnyttja dem under vissa omständigheter och gjorde det t. ex. när det gällde att bryta Novotnys sista motstånd. Men de tänkte säkert icke driva massornas mobilisering för långt. De tog inga initiativ i denna riktning vid början av de sovjetiska påtryckningarna (de impulser som gång på gång stimulerade massorna kom från basen). De var i viss utsträckning känsliga för massrörelsen, men vid ingen tidpunkt stod de i spetsen för denna rörelse, under vars utveckling den politiska revolutionen höll på att födas i Tjeckoslovakien. Därför satsade de icke på massrörelsen, sedan de försatts i ett tvångsläge som för alltid dömer Kremles ledare, och löste det dilemma Smrkovsky talar om på ett sorgligt sätt. De

hade förts inför sovjetledarna som fångar. I detta läge var deras enda tillgång att motståndarna inte lyckats finna några quislingar som var beredda att styra Tjeckoslovakien. Att i detta läge börja ”förhandla” om en ”överenskommelse” var att göra sig av med sin enda trumf. Bolsjevikledare skulle ha krävt att återvända till sitt land utan villkor och utan pseudoförhandlingar. En sådan hållning skulle ha intensifierat det tjeckoslovakiska folkets motstånd. Genom att acceptera ”förhandlingar” kom Dubcek-gruppen ut på ett sluttande plan där det blir svårt, för att inte säga omöjligt, att hejda sig. Massorna fann sig desorienterade, sedan demobiliserade. Resultatet blev en sjunkande stridbarhet, som ockupanterna successivt söker utnyttja.

De flesta av de koncessioner som Dubcek och hans kamrater fått göra i Moskva är okända. Men vad de har undertecknat kommer icke att tillfredsställa de sovjetiska ledarna. Genom att dra fördel av sin materiella styrka har dessa faktiskt delvis återvunnit vad de under de första dagarna förlorade. De har endast tagit Dubcek-männen till samtalspartner för att få dem att föra en politik där de varje dag kommer att krävas på nya eftergifter, i syfte att beröva dem den auktoritet och prestige som de förvärvat under sitt tidigare motstånd. Sovjetledarna kommer att fortsätta denna lek tills de anser sig kunna utbyta Dubcek-männen mot karriärister vars baktankar de inte behöver frukta. Denna kalkyl bygger, liksom den som ledde till invasionen, på objektivt falska förutsättningar. Men med hänsyn till Dubcek-ledarskapets öde är kalkylen korrekt; detta ledarskap kan endast desintegreras. Den tjeckoslovakiska massrörelsen kommer att resa sig ånyo och gå framåt, men icke under denna ledning.

Perspektiv

Invasionen i Tjeckoslovakien har haft vissa omedelbara, allmänna veckningar som gynnat allt reaktionärt, inom kapitalets läger lika väl som inom arbetarrörelsen.

Dessa verkningar är emellertid endast tillfälliga. Vi lever icke längre under de internationella villkor som rådde på Stalins tid, icke ens under det kalla krigets villkor. Sedan flera år genomlever vi (främst tack vare det vietnamesiska folkets lysande och segerrika motstånd mot den amerikanska imperialismens kontrarevolutionära intervention) ett revolutionärt uppsving, som under året 1968 utomordentligt ökat i bredd.

Den segerrika Tet-offensiven framkallade inom USA:s ledning en kris som kanske inte kommer att finna sin lösning i det följande presidentvalet. Sedan uppstod i Frankrike till följd av studenternas aktion en veritabel revolutionär kris, där tio miljoner arbetares generalstrejk var nära att störta de Gaulles bonapartistiska regim. Denna generalstrejk blev även slutet på en period av stagnation och apati som i nära tjugo år rått i Västeuropa. I augusti frigjordes i Tjeckoslovakien den politiska revolutionens latent kraft på ett sätt som utgjorde ett exempel för arbetarna i Sovjetunionen och de övriga östeuropeiska arbetarstaterna. I Latinamerika, där de revolutionära rörelserna under flera år varit centrerade kring bondemassorna, bevittnar vi för närvarande allt mäktigare massdemonstrationer i kontinentens stora städer, från Mexiko till Argentina.

Det rör sig här inte om episoder utan morgondag. Under de år som följde på andra världskriget likviderades de revolutionära rörelserna i Europa ganska snabbt, framför allt på grund av de socialdemokratiska och stalinistiska ledarnas kollaborationspolitik, och den ekonomiska konjunkturen gjorde resten för en hel generation. Efter Stalins död alstrade en serie ”avstaliniseringsåtgärder” i Sovjetunionen och de östeuropeiska arbetarstaterna ett reformistiskt klimat, sedan byråkratin 1956 övervunnit rörelserna i Polen och Ungern (i det senare landet genom en blodig undertryckning). Under de sista tjugo åren var endast den koloniala revolutionen som med utomordentlig kraft utvecklades till världsrevolutionens marscherande flygel och, under växlande segrar och motgångar, aldrig krossades ens genom de grymmaste undertryckningsförsök. Med den europeiska arbetarrörelsens uppvaknande, som utgår från den franska majrevolutionen, och den politiska revolutionens början, som

manifesterat sig i Tjeckoslovakien, inleddes 1968 en ny period, under vilken världsrevolutionen kommer att utvecklas på tre fronter: den proletära revolutionen i de ekonomiskt utvecklade kapitalistiska länderna, den koloniala revolutionen i de ekonomiskt underutvecklade länderna (formellt oberoende eller ej), och den politiska revolutionen mot den allsmäktiga byråkrati som tynger alla arbetarstater.

1968 års massrörelser har visserligen icke nått de mål som de skulle kunnat uppnå, men de har varken brutits eller förintats. Om det är något som året 1968 tydligt visat så är det att i den nuvarande tumultartade världssituationen till och med en strid som icke leder till målet kommer att stimulera andra strider i andra länder och att åter blossa upp efter en viss tid. Vi genomlever icke en period av utmattning utan mognandet och uppblommandet av en revolutionär våg vars like världen ännu icke sett.

”Konsumtionssamhällets”, nykolonialismens, den ”fredliga samexistensens”, den ”fredliga och parlamentariska vägens” hägringar förbleknar alltmer, särskilt i den unga generationens ögon, och dessa hägringar kommer icke snart att återfödas. Den unga generationen återupptäcker de revolutionära program och stridsformer som under nästan fyrtio år undertryckts av massorganisationernas gamla, reformistiska ledningar (socialdemokratiska som efterstalinistiska).

De rörelser som framträtt 1968 har visat att det existerar en gigantisk revolutionär potential, som kan frigöra sig på ett oväntat och överraskande sätt. Men de har också visat att en massrörelse, hur mäktig den än är, inte kan segra enbart i kraft av sin spontanitet, att det för dess seger krävs existensen av en revolutionär ledning, utrustad med ett klart program och en internationell konception av slagfältet, organiserad i ett politiskt koherent parti, förbunden med massorna och djärv i sitt handlingsätt.

Den appell som IV Internationalen genom sin blotta existens och sin aktivitet under reaktionens år har burit fram, appellen för skapandet av nya, revolutionära marxistiska masspartier och en revolutionär massinternational, blir under dessa förhållanden brådskande och trängande. Bland de uppgifter som de revolutionära militanterna ställs inför under de stora strider som börjat utveckla sig är detta den främsta uppgift som måste lösas, om man vill undvika att den revolutionära potentialen förlösas i en serie rörelser vilka, den ena efter den andra, missar sitt mål. Ju snabbare dessa nya revolutionära ledningar bildas, ju snabbare kommer den socialistiska revolutionen att utvecklas och att triumfera i hela världen.

Uppgifterna

Vilka är de omedelbara uppgifter som har ställts genom den sovjetiska interventionen i Tjeckoslovakien och den därmed skapade situationen? För varje militant, för varje arbetare som är hängiven socialismens sak, bör moskvadiktatet vara av noll och intet värde. Det är nödvändigt att hjälpa de tjeckoslovakiska arbetarna att omintetgöra detta diktat; det gäller här socialismens framtid och heder. Det är nödvändigt att stärka den internationella organisation som kan hjälpa de tjeckiska och slovakiska revolutionärerna, vilka genom ockupationen dömts till illegalitet.

Massrörelsen för den socialistiska demokratin i Tjeckoslovakien har blivit desorienterad och temporärt skingrad, men den har varken besegrats eller krossats. Dubcek-ledningen har inte funnit kraften att bjuda motstånd, och, som horisont ofta visat, skulle det vara att tro på under att vänta sig att denna ledning skulle resa sig på nytt. Däremot kommer rörelsen för den politiska revolutionen åter att ta vid. Ur massan av de tusentals och tiotusentals militanter som under veckan 21-27 augusti inträdde i striden kommer kadrer och en ny revolutionär ledning att framgå. Ett nytt avantgarde kommer att tillgodogöra sig den ”tjeckoslovakiska vårens” lärdomar. Det kommer att återuppta alla programpunkter för en verklig socialistisk demokrati,

en arbetarmakt, grundad på demokratiskt valda arbetarkommittéer, på organisationsfrihet för partier vilka respekterar de socialistiska produktionsförhållandena, på rätten till meningsbrytningar. Det kommer att motsätta sig varje aspiration hos någon som helst byråkratisk sektor att lägga beslag på och dominera någon samhällssektor. Det nya avantgardet kommer att konstituera sig i den proletära internationalismens anda och ställa sig främst i kampen för världsrevolutionen på alla dess fronter. Det kommer att organisera ett illegalt motstånd i mångskiftande former, från de våldsammaste till de smidigaste, för att till sist annullera moskvadiktatet och fullborda den politiska revolution som började 1968.

I hela världen kommer arbetare att genomföra otvetydiga demonstrationer — utan deltagande av element som aldrig motsatt sig kriget i Vietnam — och kräva ockupationsstyrkornas omedelbara och ovillkorliga evakuering av Tjeckoslovakien.

Demonstrationerna kommer att mångfaldigas med största energi för att stoppa de sovjetiska polismän vilka förbereder ett slag mot de påstådda ”40.000 ligister” som i själva verket är kommunistiska militanter, journalister, studenter, intellektuella, fabrikskadrer, som var själen i det motstånd som bjöds under ockupationens första vecka.

Men aktionen för Tjeckoslovakien kan icke begränsa sig till dessa omedelbara mål. Detta brott är endast det senaste i en kedja av brott mot socialismen som begåtts av byråkraterna i Kreml, vilka sedan över fyrtio år lagt beslag på oktoberrevolutionens fana. Stalinismen med sina följdåtgärder härjar ännu i Sovjetunionen, i arbetarstaterna och i den internationella arbetarrörelsen. Den måste utrotas.

Invasionen i Tjeckoslovakien vittnade å ena sidan om en militär styrka av första ordningen, å andra sidan om sovjetregimens politiska svårigheter och panikreaktion.

Vi hälsar de modiga kvinnor och män som, efter att tidigare offentligt ha försvarat oskyldigt dömda författare, vågat demonstrera sin opposition mot invasionen i Tjeckoslovakien på Röda Torget i Moskva. Även de bör befrias ur fångelserna. Kampen för deras befrielse kommer, liksom kampen för de frammanade styrkornas tillbakadragande från Tjeckoslovakien, att uppmuntra och stimulera de sovjetiska massorna.

Sovjetunionens arbetare, ungdom och intellektuella bör få veta att ingen i arbetarrörelsen längre duperas av sovjetledarnas och deras lakejers lögnar, och att en massaktion för att störta dem kommer att utlösa entusiastisk solidaritet hos arbetarna i hela världen.

Även i övriga stater som sänt invasionsstyrkor till Tjeckoslovakien har modiga människor rest sig mot detta brott. I Polen är den kommunistiska förnyelsens ledare Modzelevsky och Kuron sedan mars åter fängslade. De har tidigare avtjänat flera års fängelsestraff för att de, som de första sedan Vänsteroppositionens tid, formulerat ett program för en antibyråkratisk revolution. Motstånd mot det byråkratiska brottet har kommit till uttryck och ibland antagit masskaraktär, även i fabrikena. Arbetarnas internationella solidaritetsaktion för det tjeckoslovakiska folket bör vidgas till ett försvar för alla som i dessa stater är den antibyråkratiska kampens pionjärer.

Tito i Jugoslavien och Ceaucescu i Rumänien har protesterat mot invasionen, men de har väsentligen gjort det som statschefer. Tito önskade icke de massdemonstrationer som uppstod i hans land, eftersom han i juni hade haft stort besvär med en mäktig studentrevolt mot den regerande byråkratin i Jugoslavien. Ceaucescu har börjat organisera en beväpnad arbetarmilis men har snabbt tonat ner sina protester och vidmakthåller framför allt en förstelnad byråkratisk regim i sitt eget land.

I hela denna del av det ”socialistiska lägret” bör kretslidarnas och deras satelliters förtvivlade aktion ge signalen till beslutsam kamp för den socialistiska demokratin.

Den officiella kommunistiska rörelsen befinner sig hädanefter i ett förtvivlat tillstånd av ideologisk upplösning och organisatorisk svaghet. Vågmästarakonster av det slag varmed t. ex. det franska kommunistpartiets ledning söker bevara sina relationer till Kreml utan att förlora relationerna till socialdemokratin och bourgeoisins vänsterflygel kommer inte att rädda något i denna situation. Ett stort antal militanter har helt brutits ned av Stalin och av efterstalinisterna, vilka kommer att ta sin tillflykt till en ännu mera markerad socialdemokratisering av kommunistpartierna eller hamna i politisk passivitet. Men åt dem som inte har förlorat tron på kommunismen och som i dessa sista månaders händelser funnit nytt hopp säger vi: gör slut med strutspolitikerna inför den kris som skakar er rörelse, angrip modigt de väsentliga frågorna, var icke rädd för att driva denna kris till dess kulmen. Den sjukdom som så länge härjat den kommunistiska rörelsen kan endast botas med starka medel och kirurgiska ingrepp. Förener er i arbetet för ett nytt, revolutionärt marxistiskt ledarskap med de militanter som så länge fört denna kamp under trotskismens fana och med det nya, unga avantgarde som under de sista åren trätt fram.

Fastän Kremels senaste brott är ett bottenrekord i nedrighet och gemenhet är det långtifrån ödesdigert för socialismen; det kan ge upphov åt en mäktig förnyelse av den kommunistiska rörelsen. Den nuvarande situationens utpräglade revolutionära villkor är härför mycket gynnsamma. Det har just blivit ovedersägligt bevisat att en mäktig massrörelse med en beslutsam och djärv ledning inte kan besegras av en militär övermakt. Vad som har hänt i Prag ger inte signalen till reträtt och förtvivlan utan till offensiv aktion.

Ned med kremlbyråkratins kontrarevolutionära intervention i Tjeckoslovakiska Socialistiska Republiken!

Omedelbar och villkorslös evakuering av de främmande trupper som befinner sig på Tjeckoslovakiens territorium! Bort med tassarna från de tjeckoslovakiska militanter som bjudit motstånd mot invasionen!

Solidaritet med det heroiska vietnamesiska folket! Ut med de sovjetiska stridsvagnarna ur Tjeckoslovakien! Överlämna dem till Vietnams soldater!

Leve den socialistiska världsrevolutionen!

Om Fidel Castros hållning till invasionen i Tjeckoslovakien

IV Internationalens Centralsekretariat är säker på att icke blott tala för den internationella trotskistiska rörelsen utan för den förkrossande majoriteten av alla militanter som försvarar det socialistiska Kuba då vi kategoriskt tillbakavisar Fidel Castros stöd åt de sovjetiska och övriga styrkornas invasion i Tjeckoslovakien.

I sin deklARATION rättfärdigar Fidel Castro sin hållning på följande sätt:

- a) det existerade i Tjeckoslovakien en fara för kapitalismens återupprättande;
- b) denna fara hade uppstått och underhållits genom den revisionistiska politik som förts icke bara av Tjeckoslovakien utan även av Sovjetunionen själv;
- c) någon appell från "ledande tjeckoslovakiska personligheter" kan icke åberopas som giltigt skäl för invasionen; "dess berättigande kan endast ligga i det politiska faktum att en kontrarevolutionär situation höll på att uppstå i Tjeckoslovakien och att detta allvarligt berörde hela den socialistiska gemenskapen";
- d) Castro ställer frågan huruvida denna intervention betecknar början till en korrigering av den sovjetiska politiken, som skulle finna sitt uttryck i försvaret av Vietnam, Kuba osv.

IV Internationalens Centralsekretariat har i andra dokument visat att någon fara för kapitalismens återupprättande i Tjeckoslovakien icke förelåg. En högerkurs, och till och med en reaktionär internationell politik som t. ex. Jugoslaviens gentemot ett flertal latinamerikanska länder, kan icke identifieras med faran för kapitalismens återupprättande. En sådan fara kan endast uppstå genom sociala krafter som tenderar till att organisera sig för att genomdriva återgången till det privatkapitalistiska ägandet — och detta var icke alls fallet i Tjeckoslovakien.

Tvärtom, de tjeckoslovakiska massorna vill vidmakthålla och utveckla det kollektiva ägandets former. Dessa massor har rest sig för att transformera den efter Novotnys fall introducerade ”liberaliseringskursen” i en kurs som leder fram till en socialistisk demokrati.

Det är icke omsorgen om det ”socialistiska lägrets” försvar som fått sovjetregeringen att handla utan dess fruktan att den antibyråkratiska resningen i Tjeckoslovakien skulle kunna få ett eko i de övriga arbetarstaterna, och framför allt i Sovjetunionen själv.

I denna intervention ligger ingen korrigerande av den sovjetiska politiken gentemot den amerikanska imperialismen. Denna intervention har företagits i förvissningen att den amerikanska regeringen inte skulle betrakta den som någonting annat än en maktpolitikens manifestation i syfte att vidmakthålla ”ordningen” inom det egna området, att den amerikanska regeringen skulle begränsa sig till propagandistiska deklamationer och fördömanden, att den inte skulle göra någonting för att öka den internationella spänningen, att den skulle fortsätta söka partiella överenskommelser med Moskva, t. ex. i kärnvapenfrågan. Washington har utnyttjat invasionen i Tjeckoslovakien för att ”rättfärdiga” sina egna aggressioner: den sovjetiska interventionen var ett slag mot de rörelser som i hela världen reser sig mot den imperialistiska aggressionen i Vietnam.

IV Internationalens Centralsekretariat understryker det förhållandet att man bland det fåtal kommunistpartier som stött den sovjetiska invasionen återfinns de latinamerikanska partier vilka, som Fidel Castro mycket väl vet, saboterar den revolutionära kampen på denna kontinent. Det är Escalante-typerna i alla dessa länder som stött sina herrar i Kreml.

Den sovjetiska regeringens propagandapåståenden om en appell från en grupp tjeckoslovakiska parti- och statsledare bör icke bagatelliseras. Man kan vara säker på att vid verklig fara för kapitalismens återupprättande i en arbetarstat en stor majoritet av dess arbetare och i synnerhet av dess kommunister skulle mobilisera sig för att möta denna fara och, om det föreföll dem nödvändigt, öppet begära militär hjälp. Kuba är ett värtaligt exempel i detta avseende. Men det kan under inga förhållanden accepteras att regeringen i en arbetarstat fattar beslut om en militär intervention i en annan arbetarstat utan att den förkrossande majoriteten bland dennas arbetare vet om detta och i strid med deras vilja. För övrigt visar detta ”rättfärdigande” hur Kreml i första hand våldför sig på de sovjetiska massorna själva.

Samtidigt som IV Internationalens Centralsekretariat kategoriskt avvisar den ståndpunkt som Fidel Castro har intagit inför händelseutvecklingen i Tjeckoslovakien påminner vi den internationella trotskistiska rörelsen samt alla revolutionära militanter och de arbetande massorna om att solidariteten med Tjeckoslovariens arbetare på inget sätt får försvaga deras aktioner för det socialistiska Kubas försvar mot den amerikanska imperialismens blockad, komplotter och hotelser, för OLAS-linjens förverkligande i Latinamerika och för ett allt mäktigare försvar av den vietnamesiska revolutionen mot den amerikanska aggressionen.

IV Internationalens Centralsekretariat 1 september 1968

Se även: Joseph Hansen, [Fidel Castro och händelserna i Tjeckoslovakien \(1968\)](#)

Bilaga: Castro om "den internationella solidariteten"

Ur tal den 23 augusti 1968.

(Med anledning av händelserna i Tjeckoslovakien)

Detta torde inte vara det rätta tillfället att göra eller försöka göra en djupgående analys. Men vi kan nämna några fakta och idéer: statsledningens byråkratiska metoder, brist på kontakt med massorna och – en väsentlig fråga för varje verkligt revolutionär rörelse – avvikelserna från de kommunistiska idealen. Vad menas då med att avvika från de kommunistiska idealen? Att glömma att människorna i klassamhället, de exploaterade i klassamhället, de förslavade, kämpar för en serie ideal, och att de när de talar om socialism, om kommunism, inte bara menar ett samhälle, där exploatering försvinner, och underutvecklingen som följd av denna exploatering försvinner, utan också de strävanden som det kommunistiska idealet med ett klasslöst samhälle innebär, ett samhälle utan egoism, där människan inte längre är en slav, där man upphört att arbeta för profitens skull och börjat arbeta för samhällets behov, och skapat rättvisa, broderliga, jämlika relationer mellan människorna, alla dessa ideal som mänskligheten alltid strävat efter. Alla dessa mål är möjliga, som vi har förklarat vid tidigare tillfällen, och som vi senast utförligt redogjorde för den 26 juli.

I ett senare skede kommer det att vara nödvändigt att vårt revolutionära folk fördjupar sig i dessa begrepp, om vad det menar med det kommunistiska samhället. Det kommunistiska samhällets ideal kan inte vara detsamma som det industrialiserade borgerliga samhällets ideal; det kan inte under några omständigheter vara det borgerligt-kapitalistiska konsumtions-samhällets ideal.

Det kommunistiska idealet får inte för ett enda ögonblick glömma internationalismen. De som kämpar för kommunismen, i vilket land som helst, får aldrig glömma den övriga världen och den grad av misär, underutveckling, fattigdom, okunnighet och exploatering som råder där; hur mycket av elände och fattigdom som ackumulerats. Man får inte för ett ögonblick glömma den världens behov, den världens realiteter, och vi anser att man inte kan fostra folkets massor till ett verkligt internationalistiskt medvetande, till ett verkligt kommunistiskt medvetande, om man tillåter att det glömmet världens realiteter, farorna för sammanstötningar med imperialismen, som dessa realiteter innebär, den fara för uppmjukning som det innebär att i folkets medvetande utplåna alla dessa reella problem, att söka mobilisera massorna endast genom incitament och genom tillfredsställelse av deras konsumtionsbegär.

Vi kan säga – och idag är det nödvändigt att tala klart och uppriktigt – att vi har iakttagit i vilken grad dessa ideal och dessa internationalistiska solidaritetskänslor, denna vaksamhet, detta medvetande om världens problem försvunnit eller förträngts i några socialistiska länder i Europa. Vi vill inte påstå att så har skett i alla, om också i mer än ett socialistiskt land i Europa. Besökare och kubanska stipendiater har många gånger återvänt hem fyllda av otillfredsställelse och olust, och sagt oss: "Ungdomen fostras inte där i enlighet med kommunismens ideal, ungdomen fostras inte där efter internationalismens principer. Ungdomen där är starkt påverkad av alla idéer och alla smakriktningar från de västeuropeiska länderna, på många ställen talas där bara om pengar, på många ställen talas bara om incitament av den eller den sorten, om materiella incitament av alla slag, om vinster, om löner." Och i själva verket utvecklas det inte ett internationalistiskt, ett kommunistiskt medvetande.

Somliga säger förvånade till oss: "Det frivilliga arbetet existerar inte; det frivilliga arbetet betalas. Betalning för det frivilliga arbetet är det normala, det rent frivilliga arbetet uppfattas där nästan som kätteri ur marxistisk synpunkt." Man har kommit att se som vedertagna allt slags sedvänjor, man värderar med priser till och med om ett flygplan landar bra eller dåligt eller om en man presterar ett hopp med fallskärm mer eller mindre bra. Många av våra

landsmän har mer än en gång blivit nedbrutna av detta utbud av materiella incitament, eller denna vulgära materialisering av människans medvetande.

Därtill kommer fredspredikandet. Inom de socialistiska länderna har detta oavbrutet pågått. Vi frågar oss vad dessa kampanjer syftar till. Frågar vi oss detta därför att vi är anhängare till krig? Frågar vi oss detta därför att vi betraktar oss som fiender till freden? Vi betraktar oss inte som fiender till freden. Vi är inte anhängare till krig. Vi pläderar inte för en världskatastrof. Jag ser mig tvungen att säga detta, eftersom analysen av dessa frågor omedelbart leder till ett schablontänkande, till anklagelser för att vara krigshetsare, för att vara ansvarslös.

Till detta har vi bara en inställning. Det råder ingen tvekan om den fara som imperialismens existens och aggressivitet innebär för världen. Det råder ingen tvekan om den fara som utgörs av den enorma motsättningen, som råder mellan den del av världen, som domineras av imperialismen, och det uppriktiga behov, som finns hos folken att befria sig från det imperialistiska oket.

De som är krigshetsare är imperialisterna, imperialisterna är äventyrare. Dessa faror är realiteter, påtagliga realiteter! Och dessa realiteter försvinner inte bara genom att predika denna iver för fred i eget hus. Om man skall predika fred, låt det åtminstone ske i fiendens läger, men predika inte fred i det egna lägret. Ty då bidrar man endast till att kampviljan och folkens beredskap försvagas, och man konfronteras med de risker, offer och alla andra konsekvenser, som den internationella situationen påbjuder. Denna internationella situation påbjuder offer av alla slag, inte bara faran att få offra livet, utan också offer av materiell karaktär.

Om folken vet att realiteterna i världen, landets oberoende, de internationalistiska plikterna kräver att man gör insatser och att man gör uppoffringar för att förstärka landets försvar, är massorna mycket bättre förberedda att arbeta med entusiasm i denna riktning, att göra uppoffringar och att förstå denna nödvändighet, medvetna om farorna, än om sinnena blivit uppluckrade och uppmjukade av en oavbruten, oförnuftig och oförklarlig fredskampanj. Detta är en mycket besynnerlig metod för att försvara freden. Det är därför som vi, som i början gjorde så många dumheter av okunnighet eller naivitet, för länge sedan slutat upp med att måla skyltar, där det står: "Leve freden", "leve det ena" eller "leve det andra". I början upprepade vi det som nådde oss för att imitera, tills vi började fundera på vad "Leve freden" verkligen betydde. Vi skall istället sätta upp den här skylten i New York: "Leve freden i New York", "Leve freden i Washington". Låt oss predika fred där borta bland de enda verkligt krigiska, bland dem, där en fredsappell åtminstone kunde bidra till att sänka de enorma skatter, som de belastar befolkningen med, skatter som bekostar äventyrskrig, aggressiva, kolonialistiska, imperialistiska och exploaterande krig, låt oss inte predika just här i vårt eget läger.

En serie kriterier, en serie idéer, en serie handlingar som vi inte kan förstå, har verkligen medverkat till att mjuka upp den revolutionära andan i de socialistiska länderna: okunnigheten om den underutvecklade världens problem, okunnigheten om den fruktansvärda misär som ännu råder, benägenheten att behålla, inte i alla, men i flera länder, kommersiella former för handeln med den underutvecklade världen, som är samma praxis som den vilken den utvecklade borgerliga kapitalistiska världen tillämpar.

(— — —)

Här är två av de viktigaste frågorna, enligt vår bedömning. I TASS-uttalandet, som förklarar beslutet som fattades av regeringarna i Warszawapaktsländerna, heter det: "Broderländerna sluter bestämt och solidariskt upp mot alla hotelser utifrån. Aldrig skall det tillåtas att någon bryter en enda länk i de socialistiska staternas gemenskap." Och vi undrar: Inbegriper

deklarationen Vietnam? Inbegriper deklarationen Korea? Inbegriper deklarationen Kuba? Betraktas Vietnam, Korea och Kuba som länkar i det socialistiska lägret, länkar som inte får brytas av imperialisterna?

Enligt deklarationens innehåll har Warszawapakten sänt sina divisioner till Tjeckoslovakien. Och vi undrar: Skall Warszawapaktsdivisioner skickas till Vietnam, om yankee-imperialisterna trappar upp sin aggression, och om det vietnamesiska folket skulle begära hjälp? Kommer Warszawapaktsdivisioner att skickas till Korea, om yankee-imperialisterna angriper detta land? Kommer Warszawapaktsdivisioner att skickas till Kuba, om yankee-imperialisterna angriper vårt land, eller om vårt land hotas av ett imperialistiskt angrepp – och vi begär denna hjälp?

Vi accepterar den bittra nödvändighet som krävde att man skickade trupper till Tjeckoslovakien, vi fördömer inte de socialistiska länder, som fattade beslutet. Men som revolutionärer, och med utgångspunkt i våra principiella ställningstaganden, har vi rätt att kräva att man intar en konsekvent ställning till alla andra frågor, som berör världens revolutionära rörelse.

Det finns ingen anledning att dölja att vårt land kommer att utsättas för stora faror. Förespråkarna för en väpnad aggression mot Kuba gnuggar händerna. Idag har vi här ett telegram som förespråkar just detta.

Vi måste tala om hur vi ser på problemen. Är det kanske suveränitetsprincipen eller lagen, som har skyddat och skyddar vårt land mot en yankee-invasion? Det finns ingen som tror det. Vore det lagen eller suveränitetsprincipen, som skyddade vårt land, skulle denna Revolution för länge sedan ha sopats bort. Det som har skyddat denna Revolution, det som möjliggjort den, var det kubanska folkets blod, i kamp mot Batistas trupper och hejdukar, i kamp mot legoknektar; folkets beslutsamhet att kämpa till sista man för att försvara Revolutionen, vilket bevisades vid Oktoberkrisen; imperialisternas övertygelse att de här aldrig kan iscensätta något slags manöver eller militär promenad. Det som skyddar Revolutionen är inte någon abstrakt, legal, internationellt erkänd princip. Det som försvarar Revolutionen är folkets enighet, folkets revolutionära medvetande, folkets kampanja, folkets beslutsamhet att kämpa till sista man för att försvara Revolutionen och fosterlandet.

Jag tror, att inte ens våra fiender ifrågasätter vårt folks mod och beslutsamhet. Det som försvarar ett lands suveränitet, det som försvarar en rättvis sak, är ett folk i stånd att känna denna sak som sin, ett folk djupt övertygat om det rättvisa i sin sak, ett folk fast beslutet att försvara den till varje pris. Och just detta är det som skyddar vår Revolution och vårt lands suveränitet mot imperialisternas ständiga hotelser.

Nåväl, imperialisterna har aldrig ett ögonblick upphört att drömma om att förintna vårt land. Dessa risker kommer naturligtvis att öka nu. Nåväl, nu, just nu – man måste upprepa vissa saker, när det är befogat – skall vi än en gång redogöra för vår inställning, vår Revolutionära Regerings inställning till Förenta Staterna. Vi skall göra det just nu, när det har en verklig betydelse att säga saker, och inte bara en deklamatorisk eller teoretisk betydelse; och vi skall göra det av ytterligare en anledning, eftersom det har spekulerats i en möjlig förbättring av relationerna mellan Kuba och Förenta Staterna.

Den Revolutionära Regeringen har aldrig någonsin uttryckt det minsta intresse att förbättra sina relationer med Förenta Staternas imperialistiska regering, har aldrig visat ett sådant intresse och kommer aldrig att göra det. Den Revolutionära Regeringen kommer absolut inte, varken direkt eller indirekt, uttalat eller underförstått, att samtycka till en diskussion med denna regering så länge som den utgör världsreaktionens högborg och uppträder som internationell gendarm, som fiende till de revolutionära rörelserna, som angripare i Vietnam, i

Santo Domingo, ingripande mot de revolutionära rörelserna. Detta har, är och kommer obestridligen att vara den kubanska Revolutionära Regeringens ställningstagande.

Aldrig, under några förhållanden – och det vet kamraterna i Centralkommittén mycket väl – aldrig, under några förhållanden, inte ens under de svåraste omständigheter, kommer detta land att närma sig Förenta Staternas imperialistiska regering, inte ens om vi en dag stod inför valet mellan Revolutionens vara eller inte vara. Ty, mina vänner, efter ett sådant steg skulle ingen revolution kunna överleva.

Och om Revolutionen en dag för att kunna existera, måste betala sin säkerhet och sin existens med eftergifter åt yankee-imperialisterna, föredrar vi – liksom vår Centralkommitté och vårt folk – att detta folk går under tillsammans med vår Revolution än att överleva till ett sådant pris.

I Förenta Staterna finns det hederliga människor, progressiva människor, som motsätter sig blockaderna, aggressionerna och liknande saker. Naturligtvis har vi alltid visat en vänlig attityd mot de som uppriktigt intar denna hållning; människor som motsätter sig Vietnamkriget, människor som motsätter sig Förenta Staternas imperialistiska politik.

Kort sagt, beträffande våra relationer med regeringen i USA är vår inställning otvetydig: vi är inte intresserade av ekonomiska förbindelser, ännu mindre är vi intresserade av diplomatiska förbindelser av någon sort.

De har hållit på i tio år med sin kriminella blockad. De lärde oss att försvara oss mot den, de lärde oss att forma vårt revolutionära medvetande. De vet redan, att det inte kommer att bli lätt att krossa oss eller att skrämma oss eller att knäcka oss med sina hotelser, de vet också, att det inte kommer att bli lätt för dem att svälta ut oss. Vi har kämpat med enorma ansträngningar under dessa tio år. Det dröjer nu inte länge innan vi kan börja skörda frukterna av dessa ansträngningar. Nåväl, vi är beredda att fortsätta tjugo år till, hela livet, utan några som helst förbindelser med dem. Vi upprepar än en gång: hur omständigheterna än må vara. Dvs. vi kommer att vänta tills yankee-imperialismen upphör att vara yankee-imperialism. Och vi kommer att ha tillräckligt med tålamod och ihärdighet för att hålla ut så länge det är nödvändigt. Detta är vår inställning. Och vi tror att detta är den enda möjliga revolutionära inställningen.

Vi vet att de kommer att försöka skrämma oss. De kommer inte att lyckas. Det är otroligt att de skall kunna skrämma oss, eftersom det här landet har lärt sig att leva under tio år ansikte mot ansikte med denna fiende, inför dess hotelser.

Låt oss vara uppriktiga: vi föredrar att lägga korten på bordet, vi föredrar en utsatt ställning framför dessa odefinierade situationer, som kan leda till en försvagning av vår stridsberedskap.

Det är länge sedan vi hörde något stridslarm, det är länge sedan vi upplevde en spänd situation. Nu, med anledning av de aktuella händelserna, uppger några telegram att våra styrkor har intagit larmberedskap. Ja, och omedelbart! Våra styrkor kommer aldrig att överrumplas.

I vår stridsfilosofi finns en serie elementära principer: de kommer aldrig att ta oss på sängen! Vi föredrar att överdriva vår vaksamhet framför att bli överraskade. Och alltid, i alla lägen har vi varit på vår vakt, med alla våra styrkor redo.

Vår filosofi är välkänd: här kommer aldrig att behöva ges order om strid, den ordern gäller ständigt! Aldrig kommer den att behöva ges, det är onödigt. Ingen kommer att kunna tränga in i vårt land mot vår vilja, inget tillfälle kommer att ges, ingen kommer någonsin att kunna

tränga in utan att från första stund mötas av en obeveklig och förbittrad strid. Här behövs inte ges någon order om att gå i strid!

Aldrig kommer heller order om eld upphör att ges vid någon aggression! Aldrig kommer vi att gå med på någon kapitulation!

Dessa tre är grundläggande principer i vår filosofi, här på USA-imperialismens tröskel. Och hela vårt folk är uppfyllt av denna filosofi och berett på att lugnt och beslutsamt kämpa till sista man. Detta ingår också som en del i vår filosofi.

Människan skall dö. På ett eller annat sätt. Det enda beklämmande sättet att dö, är att dö nesligt med ryggen mot fienden. Vi är inga anhängare av krig, men revolutionärer dör hellre i strid än i sängen. Härmed menar vi inte att vi skall provocera ett krig för att undvika en naturlig död. Revolutionärer får inte alltid göra vad de önskar, eller vad som mest tilltalar dem: plikten kommer i första hand.

(— — —)

Den "trotskistiska konspirationen" i Tjeckoslovakien

Deklaration från IV Internationalens centralsekretariat

"Normaliseringen" i Tjeckoslovakien fortsätter i enlighet med den inneboende logiken i den process som började i augusti 1968 med invasionen av sovjetiska och andra "allierade" warszawapaktstyrkor. Sedan Dubcek avlägsnats ur regeringen och utrensningen av centralkommittén genomförts har undertryckningen nu generaliserats i och med att en "trotskistisk konspiration" upptäckts. Sovjetiska "historiker", som fullbordat sina studier i den sovjetiska hemliga polisens tjänst och tidigare hjälpt till med att förbereda Slanskyprocessen, har just anlänt till Prag.

Dessa händelser avslöjar till fullo Kosygin-Brezjnev-ledningens reaktionära politiska, sociala och kulturella linje samt dess verkställare i Sovjetunionen och Östeuropa. Den verkliga anledningen till invasionen i Tjeckoslovakien 1968 är kristallklar. Invasionen föranleddes icke av någon reell fara för kapitalismens återupprättande. Den var byråkratins svar till ett folk som gav exempel på allvarliga framsteg mot en socialistisk demokrati – exempel som var farliga för byråkratins välde i hela Östeuropa och i själva Sovjetunionen.

Formellt kan de anklagade inte ens kallas konspiratörer. Under den korta "Prag-våren" och de följande månaderna agerade de helt öppet – först som Revolutionära Ungdomsrörelsen, sedan som Revolutionära Socialistiska Partiet – och spred överallt sina skrifter, som de till och med undertecknade med sina namn och adresser. Om det fanns någon "konspiration" så är inte dessa militanter de skyldiga utan det är i så fall folk som i hemlighet förberedde och understödde invasionen i Tjeckoslovakien.

Anklagelserna är uppbyggda enligt den gamla stalinistiska modellen, som utgör ett hopkok på uppbyggda brott och politiska beskyllningar. Det finns inget skäl att dröja vid brottstillvitelserna, vilka hämtats direkt från de beryktade Moskva-processerna: sabotage, mordbrand, samarbete med CIA. De anklagade antas ha mottagit fantastiska summor från CIA – som dock tydligen bara räckte till publicering av stencilerade flygblad, producerade på två primitiva stencilapparater.

Anklagelsen att ha tagit emot politiskt material (böcker, broschyrer och tidningar) från revolutionära grupper i utlandet är särskilt anmärkningsvärd, eftersom denna anklagelse kommer från gentlemän som, sedan de sparkats av sina egna landsmän, återförts till makten icke medelst politisk propaganda utan av en halv miljon beväpnade utlänningar som invade-

rade landet. Sådant ter sig normalt för folk som inte kan föra en ”ideologisk strid” utan att påkalla censurens tjänster.

De politiska beskyllningarna mot de anklagade är följande: de förordar en ”antibyråkratisk revolution”, de har utvecklat förbindelselänkar mellan studenter och arbetare, de ville ersätta polisen och armén med väpnade arbetarenheter i fabriker, de betraktade den antibyråkratiska revolutionens program som tillämpligt i andra östeuropeiska länder jämte Sovjetunionen, de var för den socialistiska världsrevolutionen. Detta är tydligen ett ”författningsstridigt” program. Men att ändra ett ”broderlands” centralkommitté och regering med hjälp av stridsvagnar är för Kreml och dess tjänare tydligen ”författningsenligt”.

I själva verket har de anklagade i sitt program visat att de dragit slutsatserna ur Dubcek-experimentet: Det är lönlöst att hoppas på en reform av byråkratin som skulle leda fram till den socialistiska demokratin. Den enda möjligheten är att krossa byråkratin. De anklagades verkliga ”brott” är att ha formulerat detta program vid en tidpunkt då männen i Kreml är skräckslagna inför vad som håller på att mogna fram i själva Sovjetunionen.

IV Internationalens Centralsekretariat uppmanar alla arbetare, studenter och progressiva intellektuella, samt särskilt de kommunistpartier och kommunistiska militanter som har fördömt invasionen i Tjeckoslovakien, att kräva frigivandet av de revolutionära militanter som fängslats i detta land. De bör förstå att häktningen av dessa militanter är ingenting mindre än början på en undertryckningskampanj som kommer att drabba majoriteten av det tjeckoslovakiska kommunistpartiets ledande kadror från januari–augusti 1968 samt majoriteten av det ledarskap som valdes vid partiets 14:e kongress. Det krävs omedelbar handling mot den återuppsydkande stalinismen och stöd åt alla, som i Sovjetunionen och Östeuropa söker föra kampen mot byråkratin och för den socialistiska demokratin till seger.

*IV Internationalens Centralsekretariat
26 januari 1970*

Vi publicerar här ett av den tjeckoslovakiska revolutionära oppositionens huvuddokument.

Deklaration från Tjeckoslovaikiens Revolutionära Socialistiska Parti

Eftersom det tjeckoslovakiska folkets motstånd mot den byråkratiska ledningens reaktionära politik inte blott fortsätter utan antar nya former, vänder vi oss i Revolutionära Socialistiska Partiets namn till den tjeckoslovakiska offentligheten. Vårt program och vårt mål kan uttryckas i en enda sats: För att vi skall kunna bli ett fritt folk, som är herre över sitt eget öde, krävs det att var och en av oss är aktiv, medveten och modig, ty friheten är icke en gåva utan vinnas i strid.

Nyligen har i våra olika landsdelar spritts ett flygblad, som manar den tjeckoslovakiska offentligheten att den 21 augusti iaktta följande:

Ingen bör använda offentliga kommunikationsmedel.

Ingen bör köpa tidningar eller tidskrifter.

Ingen bör göra några inköp; nödvändiga varor bör upphandlas dagen innan.

Allt arbete bör avbrytas under 5 minuter vid middagstid.

Bilarna bör likaledes stanna vid middagstid, med tända strålkastare och påslagna signalhorn.

Fabrikssirenerna hör sättas igång.

Alla bör hedra de platser där den 21 augustis och de följande dagarnas offer stupade.

Alla bör hedra de platser som påminner om vårt folks kamp för friheten.

Vi är övertygade om att det tjeckoslovakiska folket, som tagit upp denna appell och med entusiasm spritt den över hela landet, kommer att begå denna minnesdag på rätt sätt. Det kommer att bevisa – både för den byråkratiska ledningen och för sig självt – att det icke är besegrat, att det är berett att kämpa och att det har medel därtill. Minnet av den 21 augusti bör ges en beslutsam och militant karaktär, det bör icke bli endast en sorgens och minnets dag utan motståndets dag.

Det förefaller inte som om de som manat det tjeckoslovakiska folket till protest genom sina paroller velat utesluta andra möjliga aktioner som kunde utvecklas ur situationen. Vi tänker på en protesterörelse: arbetarmöten i fabrikerna och på arbetsplatserna, både under arbetstiden och därefter, förlängning eller återupptagande av politiska strejker. Veckan 21-27 augusti erbjuder tillfällen till en hel serie aktioner: minnet av det tjeckoslovakiska kommunistpartiets 14:e kongress, minnet av den lyckade entimmestrejken, minnet av det skamliga moskvadiktatet och det dåvarande ledarskapets förräderi. Det blir tillfällen att publicera dokument från denna ryktbara vecka då det tjeckoslovakiska folket återfann sig självt, beslöt sig för motstånd, satte förnuftets och ordets makt mot stridsvagnar och kulsprutor, sanningen mot lögnen, frihetens ideal mot förtrycket och våldet. Ty augustidagarnas betydelse, deras positiva innebörd, ligger i vårt folks autonoma aktivitet, dess beslutsamhet, dess mod och dess uppfinningsförmåga.

Motståndet får icke begränsas till den 21 augusti och de följande dagarna. Detta motstånd mot Husaks terrorpolitik, vilken intensifieras och gastkramar hela landet, måste – samtidigt som det bevarar sin masskaraktär – organiseras och preciseras. Var och en av oss måste ansluta sig till detta arbete, annars kommer vi att berövas våra framtidsutsikter för många år framåt.

Därför bör ni successivt utarbeta ett program för er fabrik, er arbetsplats, ty det tillkommer er att bestämma framtidens ekonomiska politik, det tillkommer er att utöva den oinskränkta och uteslutande förfoganderätten över de produktionsmedel som ni arbetar med: verktyg, maskiner, utrustning, transportmedel, jord.

De ideer som framkommer vid era diskussioner bör nedskrivas, formuleras på affischer, om möjligt stencilas, delges arbetare i andra fabriker, spridas i bostadskvarter och kommuner.

Det är er rätt och er plikt att sätta er in i hur ledningen av er fabrik fungerar och vilket tryck som utövas på den från högre instanser –företagsledningar, ministerier, partiapparaten osv. Ni måste känna till råmaterialpriserna, priserna på produkterna och dessas användning.

Det är er rätt och er plikt att veta om ni arbetar för konsumtion eller för senare produktion, eller om det ni producerar skall lagras. Ni bör känna till de förluster som vållas av pauser på grund av bristfälliga materialtransporter eller av arbetarnas legitima motvilja mot arbetet. Det är oeftergivligt att veta vilka premier, gratifikationer osv. som tilldelas de ekonomiska ledarna.

Det är helt enkelt er rätt, som ni bör kräva av fackföreningarnas företagskommittéer, att in i sista detalj känna till ert företags verkliga ekonomiska läge och dess skötsel. Tag själva initiativ att försvara denna rätt till arbetarkontroll, publicera de fakta ni kommer åt och delge dem alla arbetare. Endast så kan ni tränga in i företagets problem för att i framtiden kunna administrera och styra det.

Det är absolut nödvändigt att avvisa varje ”delaktighet” i fabriken och företagets skötsel. De existerande arbetarråden, som inte har – och under det rådande systemet inte kan ha – något reellt inflytande på den ekonomiska ledningen, bör inte å arbetarnas vägnar överta något medansvar för den ekonomiska politiken, som tenderar till ett totalt misslyckande.

Ingen delaktighet i ledningen utan arbetarkontroll i dag, och i morgon ekonomins skötsel genom arbetarna själva – det blir vårt program efter det tjeckoslovakiska folkets politiska maktövertagande.

Samtidigt är det mycket viktigt att liera sig med arbetare i andra företag, både inom samma industri (samma fackförbund) och på det sociala planet, utan att ta hänsyn till vilket fackförbund man tillhör. Om dylika horisontella kontakter är förbjudna för kommunistpartiet i det fackliga arbetet, så har ni er fulla rätt att knyta kontakter, utväxla upplysningar och erfarenheter, och att koordinera era aktiviteter oberoende av förbundsstillhörighet.

Endast er aktivitet kan motverka det hårdnande totalitära greppet om vårt liv och en återgång till stalinismens mörkaste tid. Endast vårt motstånd och vår enighet kan hejda byråkratins repressalier mot studenter, intellektuella, fackföreningsmedlemmar, mot vem som helst av oss. Politiska processer kan svårligen genomföras i ett land där arbetarna är beredda att gå i strejk mot sådana processer. Strejkaktionerna kan medföra förödande konsekvenser för byråkratin.

Detta förenade och samfällade motstånd är Revolutionära Socialistiska Partiets centrala princip. Vid aktivitet från folkets sida kan vårt parti framföra sina åsikter, konfrontera dem med andras och korrigera dem i den gemensamma diskussionen. I en atmosfär av fruktan och politiska processer kan vi endast bli en liten isolerad sekt, som knappast kommer att ha något inflytande över ett resignerat folk som förlorat sin orientering och sina perspektiv. Det är icke vårt parti utan var och en av oss som garanterar vårt samhälles närmaste utveckling. Var och en bör tänka över vad han gör och vad han skulle kunna göra för vår befrielse.

Landvinningarna från januari 1968 förefaller fortfarande leva kvar i människornas medvetande: segern över fruktan, arbetarnas vilja att bestämma över sig själva och sina egna angelägenheter, den fria diskussionen utan censur eller restriktioner, konfrontationen mellan olika åsikter, synpunkter och program, uppfattningen av fackföreningarna som ett redskap för arbetarnas försvar och inte som ett redskap för byråkratin att undertrycka arbetarna med.

Å andra sidan har vi förlorat illusionerna. Vi tror inte längre på myten om legaliteten, eftersom vi vet att byråkratin utnyttjar lagen i eget intresse och mot folket, och vi är beredda att bryta dessa folkfientliga lagar, att sammanlänka legalt arbete i fackföreningarna och kommunistpartiet med illegalt arbete, och, om det blir nödvändigt, successivt avskryva varje form av legal kamp. Vi tror inte att den ekonomiska reformen kan genomföras inom det bestående systemets ram, eftersom dess inneboende dynamik hotar den tjeckoslovakiska och den internationella byråkratins intressen, och byråkratin kommer inte att överge sina positioner frivilligt. Decentraliseringstendenserna alstrar i själva verket en självständig folklig aktivitet, som för den byråkratiska regimen representerar en dödlig fara; den gynnar tendensen att makten i företagen och på arbetsplatserna övertas av arbetarråd, som inte längre behöver vara ansvariga inför ministerier och byråkratiska centra.

Vi tror inte på det tjeckoslovakiska kommunistpartiets aktionsprogram – vi vet att det är mänskligt, att det författats i bästa avsikt, och vi kan vara överens med det på många punkter. Men vi är också klara över att programmet är partiets liberala flygels, och dess målsättningar kolliderar (det såg vi i augusti) med den internationella byråkratins, som leds av härskarna i Kreml. Invasionen i augusti visade att programmet är ogiltigt, eftersom det är ogenomförbart.

Vi tror inte längre på ett system där ledningen – vore den än så mänsklig som Dubceks – fattar beslut för arbetarna utan arbetarnas egen medverkan, ty endast arbetarna själva bör bestämma över sitt eget öde.

Vi tror inte på socialismen i ett enda land, ej heller att byråkratins makt kan brytas i det lilla isolerade Tjeckoslovakien, som därefter skulle ”gå sin egen väg” och få sin egen ”socialism

med mänskligt ansikte”. Ty det finns bara en socialism och dess ansikte är mänskligt – annars är det inte socialismen.

Vi tror inte på neutralitet, eftersom vi i en värld av sociala strider inte kan vara neutrala, som vi var 1956, eller som polackerna, ungrarna och östtyskarna var i augusti 1968 – sådant är inte neutralitet utan ett brott.

Vi tror inte på hjälp från FN, och vi tror inte på ”fredlig samexistens” mellan imperialismen och kontrarevolutionärerna i Kreml.

Vi tror blott på oss själva, på vårt eget omdöme, vår förmåga och vår kraft. När vi säger ”oss själva”, så menar vi icke blott arbetarna, teknikerna, bönderna, studenterna och de intellektuella i vårt land, utan alla som är i motsvarande sociala situation varhelst i världen, ty vi har förstått att vår kamp och vår organisation måste ha internationell karaktär.

Vår situation är mycket lik arbetarnas i de ”folkdemokratiska” grannländerna (och det är framför allt dem vi måste liera oss med), den är t. o. m. mycket lik folkets i Sovjetunionen, där ibland det sociala förtrycket åtföljs av nationellt förtryck (i Ukraina, de baltiska republikerna, Transkaukasien osv.). Fastän den politiska medvetenheten hos folken i dessa länder ofta är lägre än hos oss (och lägst är den i själva Ryssland) så är de våra allierade, våra bröder, som efter hand blir våra kamrater i striden, liksom de franska och italienska arbetarna, liksom Afrikas och Latinamerikas folk, liksom hela världens arbetare.

Låt oss söka analysera vårt system. Det är uppenbart att det inte rör sig om socialism (och vi talar inte blott om Tjeckoslovakien). När vi analyserar detta system kommer vi oundvikligen fram till slutsatsen att en antibyråkratisk, äkta socialistisk revolution är nödvändig.

Det visar sig att det tjeckoslovakiska kommunistpartiet och fackföreningarna är bundna av direktiv och order uppifrån, visserligen i den utsträckningen de är beredda att följa dem. Dessa organisationer utvecklas successivt till likadana redskap för byråkratins makt som statsapparaten, den ekonomiska apparaten, polisen, armén och domstolarna.

Härav följer:

1. Arbetarnas positioner i fackföreningarna bör försvaras. Vi bör bevara dem, därför att det är möjligt att utifrån dessa positioner hejda förtryck och försvara arbetarnas intressen mot de högre instanserna. Man bör dock ej hänge sig åt illusionen att fackföreningarna och kommunistpartiet skulle kunna bli effektiva revolutionära instrument åt arbetarna. Utan tvivel kommer den avgörande striden att stå mellan arbetarnas autonoma organisationer och byråkratins maktapparat. I den nu rådande situationen – särskilt i fackföreningarna – kan bestämda grupper (fraktioner) föra fram en aktionslinje mot den konservativa minoritet som känner sig bunden av partidisciplinen. I många partiorganisationer kan man totalt bojkotta direktiv uppifrån, invänta upplösningen och förbereda stridsformerna efter upplösningen (dvs. det illegala arbetet inom den revolutionära delen av organisationen, givetvis absolut hemligt). Man bör göra det till princip att inte frivilligt lämna kommunistpartiet utan att låta sig utslutas. Detta kommer att vålla byråkratin många bryderier och samtidigt främja differentieringen av styrkorna: de som fortsätter att kämpa, de som drar sig tillbaka till privatlivet, och de som ställer sig bakom Husak.

2. Illegala grupper måste successivt uppbyggas och arbeta parallellt med den legala aktiviteten i fackföreningarna och kommunistpartiet; om vi förlorar våra positioner kommer de att fortsätta sitt illegala arbete, som vi redan talat om. Det är viktigt att deras medlemmar har inflytande hos arbetarna utan att någon vet att de tillhör en sådan grupp. De bör ha kontakt med arbetare i andra fabriker; vid kontakt mellan två illegala grupper i olika företag bör denna begränsas till två kamrater för att minska riskerna. Förvara aldrig trycksaker i bostaden eller

på arbetsplatsen, lita till minnet snarare än till en anteckningsbok. Samla informationer, sprid dem, offentliggör dem på affischer. Vi får inte tillåta oss att kapsla in oss i vårt privatliv, att feigt kröka ryggen. Atmosfären på arbetsplatsen beror uteslutande på vårt mod och vår insikt. Vi är den överväldigande majoriteten, och mot oss står endast en handfull människor.

Det diskuteras nu för tiden i vårt land olika varianter av det totala sociala programmet. Vårt mål är ett socialistiskt, självstyrande samhälle, de arbetandes demokrati. Det gäller att gradvis förverkliga de gamla idealen om fria människor, om frihet, jämlikhet och broderskap, vilka endast kan uppnås när klasskillnaderna utplånas och var och en får möjlighet att bestämma över sitt liv, sitt arbete och dess resultat.

Vi är dock övertygade om att vårt samhälle måste genomgå en revolutionär process för att uppnå dessa socialistiska mål. Först och främst måste byråkratin undanröjas som socialt skikt, dvs. fräntas sin politiska och ekonomiska makt. I detta sammanhang måste alla undertryckningsinstrument undanröjas, särskilt den hemliga polisen, armén, den s. k. folkmilisen, censuren – kort sagt statsapparaten bör krossas och i samband härmed allmän folkbeväpning införs.

Det arbetande folket, som på detta sätt tar makten, kommer att i enlighet med sina intressen kunna gruppera sig i olika organisationer, som kommer att presentera olika uppfattningar och program. Men dess vilja kommer att uttryckas av dess egna institutioner, vilka icke kommer att underordnas ett enda partis monopol: arbetarråden på arbetsplatserna, i de olika industrigrenarna, det centrala arbetarrådet, men även det folkliga självstyrets organ i staden och på landsbygden. Dessa råd kommer inte längre att vara ansvariga inför den byråkratiska ledningen utan inför arbetarna, som i en atmosfär av fri diskussion, pressfrihet, mötesfrihet och organisationsfrihet själva kommer att garantera att deras representanter uttrycker folkets intressen.

Men vi anser att vårt folk inte kan gå denna väg ensamt; den geografiska och ekonomiska situationen kommer inte att tillåta det, den från Kreml styrda internationella byråkratin kommer inte att tillåta det. Den revolutionära processen måste spridas till andra länder; i samförstånd med dessa länders folk vill vi arbeta och leva i framtiden. Men inte heller vårt Mellan- och Östeuropa kan åtskiljas från andra länder – förutsättningen för socialism är solidaritet och broderskap mellan människorna i hela världen. Därför tillhör vår tillgivenhet dem som kämpar mot förtrycket för friheten: Latinamerikas partisaner, de franska studenter och arbetare som i maj 1968 visade Västeuropas arbetare ett socialistiskt alternativ, det vietnamesiska folket som kämpar mot den amerikanska imperialismen.

Ty det finns bara en värld, och människorna måste avgöra om de skall acceptera Nixons, Brezjnevs och Francos alternativ, som är passivitetens, fruktans och ofrihetens alternativ, eller om de vill ett fritt socialistiskt samhälle.

Vi tror att det tjeckoslovakiska folket kommer att spela en framträdande roll i detta avgörande. Vårt program kommer ständigt att utvecklas och påverkas av de ökande spänningarna och motsättningarna i vårt land mellan å ena sidan arbetarna, bönderna, de intellektuella och studenterna, och å andra sidan byråkratin under sin moskvatrogna ledning. Det är så vi uppfattar klassynpunkten under denna historiska period.

Detta program kan endast förverkligas om talrika avantgardegrupper av arbetare, tekniker, intellektuella och studenter gör stora ansträngningar att organisera sig. De organisationer som håller på att uppstå bör samverka och genomföra gemensamma aktioner utan hänsyn till eventuella olikheter i fråga om uppfattningar och program. De bör förena sig i en folklig motståndsfrent. Några av er kommer möjligen att ansluta sig till vårt parti; ni kommer efterhand att uppnå kontakt. Vi är villiga att samarbeta med andra organisationer och partier.

Ungdomen kommer utan tvivel att inta en betydelsefull plats i det folkliga motståndet. Den är inte bunden av familjeband och förpliktelser, och det var den som allvarligast drabbades i augusti 1968 – den berövades sina perspektiv och har ånyo frångått sina rättigheter. Byråkratin kommer att övertyga sig om att denna ungdom utan rättigheter är en historisk huvudfaktor av första ordningen.

Detta är vårt program för den närmaste perioden:

1. Att med alla medel stödja och vidmakthålla den folkliga aktiviteten och arbetarnas självständiga aktioner, att hålla varandra informerade och upprätthålla så nära kontakter som möjligt med arbetarna på andra fabriker.
2. Att hålla de vunna positionerna inom kommunistpartiet, i fackföreningarna och på arbetsplatserna.
3. Att samtidigt bilda små grupper på grundval av den striktaste illegalitet, att koordinera dem och i dem utveckla programmet för den antibyråkratiska kampen och maktövertagandet samt ett program för framtidens socialistiska samhälle.

Augusti 1969

Revolutionära Socialistiska Partiet

Centralkommitténs ideologiska kommission

Mer om Tjeckoslovakien 1968 – lästips

[Anna Libera: En vår som aldrig upphör](#) (artikel)

[Anders Hagström: Pragvåren 1968: Tjeckoslovaikiens förrådade möjlighet](#) (artikel)

[Reform Ockupation – Tjeckoslovakien 1968](#) (utdrag ur bok)

[Nils Lalander \(red\): Socialism med mänskligt ansikte](#) (bok) Dokumentsamling

[Åke Eriksson: Det är dags att välja sida - Kommunisterna & Tjeckoslovakien](#) (bok) Dokument och debattinlägg

[Hilding Hagberg m fl: Om Tjeckoslovakien ”i Marx-Lenins anda”](#) Dokumentsamling

[Håkan Blomqvist: Socialismens sista sommar](#) (artikel)

[Zdenek Hejzlar: Pragvåren 1968](#) (artikel från 1978)